

POLITECHNIKA ŚLĄSKA

Wydział Chemiczny

Katedra Chemii, Technologii Nieorganicznej i Paliw

Rozprawa doktorska

**BADANIA NAD WSPÓLKRYSTALIZACJĄ
ŚLADOWYCH ILOŚCI JONÓW METALI M^{2+}
W WYBRANYCH SELENIANOWYCH(VI)
UKŁADACH KRYSTALIZACYJNYCH**

Anna Kowalik

Promotor: dr hab. inż. Marek Smolik, Prof. Pol. Śl.

Gliwice 2011

Praca podejmuje tematykę wykorzystania krystalizacji jako metody oczyszczania poprzez wyznaczenie współczynników współkrystalizacji $D_{2/1}$ badanych jonów M^{2+} w wybranych układach selenianowych(VI). W temperaturze 25°C określono współczynniki $D_{2/1}$ dla siedmiu nieprzebadanych selenianów(VI). Po raz pierwszy również została dokonana analiza zależności wartości $D_{2/i}$ od różnych właściwości selenianów(VI) oraz jonów M^{2+} , która stanowi dobrą podstawę do oceny przydatności krystalizacji w tych układach do otrzymywania poszczególnych selenianów(VI) wysokiej czystości.

Szczególnie interesujące i wartościowe są badania nad krystalizacją selenianów(VI) kobaltu(II) i cynku w wyższych temperaturach. Sterowanie tym parametrem pozwoliło wyznaczyć taką temperaturę krystalizacji wspomnianych soli, w której współczynnik współkrystalizacji danego jonu jest najniższy. Na tej podstawie opracowano schematy kilkietapowego usuwania badanych jonów M^{2+} z tych soli, co pozwala znacznie poprawić skuteczność ich krystalizacyjnego oczyszczania. Ponadto, przeprowadzając analizę zależności $\ln(m_{01}/m_{02})^2$ i $\ln D_{2/1}$ od temperatury, udowodniono, że struktura krystalizowanych soli, która się zmienia ze zmianą ich liczby cząsteczek wody krystalizacyjnej, ma znaczący wpływ na wartości współczynników $D_{2/1}$. Wpływ struktury oraz stosunku rozpuszczalności obu soli na współkrystalizację potwierdziły w kilku przypadkach stosunkowo wysokie wartości współczynników korelacji współczynników $D_{2/1}$ oraz funkcji związanych ze strukturą i rozpuszczalnością analizowanych sol. Dzięki nim, dla niektórych jonów możliwe okazało się wyprowadzenie prostych wzorów empirycznych, które pozwalają na oszacowanie ich współczynników współkrystalizacji w różnych temperaturach.